

Роздуми про життя духу

Інститут Рухі

Книга 1

Роздуми
про життя духу

Інститут Рухі

Книги цієї серії

Нижче наведено актуальні назви створених Інститутом Рухі книг цієї серії. Вони становлять головну послідовність курсів для систематичного зміцнення потенціалу молоді й дорослих людей для служіння своїм громадам. Інститут Рухі також розробляє низку курсів, що відгалужуються від третьої книги серії, призначення якої — підготовка вчителів дитячих класів бахаї, і книги 5, що стосується зрощування вожатих підліткових груп. Ці курси теж зазначено в списку. Зауважимо, що перелік книг може змінюватись у міру накопичення практичного досвіду та доповнюватись новими, коли елементи навчальних програм, які наразі розробляються, будуть готові до широкого оприлюднення.

- Книга 1 *Роздуми про життя духу*
- Книга 2 *Повстати на служіння*
- Книга 3 *Викладання в дитячих класах, рівень 1*
Викладання в дитячих класах, рівень 2 (курс-відгалуження)
Викладання в дитячих класах, рівень 3 (курс-відгалуження)
Викладання в дитячих класах, рівень 4 (курс-відгалуження)
- Книга 4 *Подвійне Богоявлення*
- Книга 5 *Вивільнення сил підлітків*
Початковий імпульс. Перший курс-відгалуження книги 5
Розширення кола. Другий курс-відгалуження книги 5
- Книга 6 *Навчання Справи*
- Книга 7 *Крокувати разом шляхом служіння*
- Книга 8 *Завіт Бахаулли*
- Книга 9 *Набуття історичної перспективи*
- Книга 10 *Побудова динамічних громад*
- Книга 11 *Матеріальні засоби*
- Книга 12 [Розробляється]
- Книга 13 *Залучення до соціальної діяльності*
- Книга 14 [Розробляється]

Copyright © 2009, 2021 Ruhi Foundation, Colombia
Усі права застережено. Видання 4.1.1.РЕ, опубліковане 2021 р.

Оригінальна публікація іспанською мовою: *Reflexionessobre la vida del espíritu*
Copyright © 1987, 1995, 2008, 2020 Ruhi Foundation, Colombia
ISBN 978-958-59880-3-3

Дозвіл на обмежену публікацію цієї книги українською мовою надано Інститутом Рухі Національним Духовним Зборам Бахаї України.

Інститут Рухі
Калі, Колумбія
Електронна пошта: instituto@ruhi.org
Вебсайт: www.ruhi.org

Зміст

Кілька думок для ведучого	v
Розуміння Писань Бахаї	1
Молитва	15
Життя і смерть	31

Кілька думок для ведучого

Кількість місць у різних куточках світу, де вивчають «Роздуми про життя духу» — першу книгу головної послідовності курсів Інституту Рухі, — зростає вже багато років поспіль. Найчастіше матеріал читає й обговорює група друзів, з яких формується навчальний гурток, що може збиратися регулярно або утворитися в межах кампанії інтенсивного навчання чи табору під час шкільних канікул. Якими б не були обставини, один із членів групи завжди виконує роль ведучого. Відносини між ведучим та рештою учасників не схожі на відносини вчителя з учнями: усі беруть свідому участь у процесі, де кожен прагне вчитися. Але ведучий не є й відстороненим, пасивним фасилітатором обговорення. Пройшовши достатню кількість курсів послідовності та здійснивши акти служіння, до яких ці курси заохочують, він (або вона) здатний допомогти кожному членові групи досягти мети, передбаченої матеріалом, який вивчається. Тим, хто виступає в ролі ведучих книги 1, може бути корисно час від часу переглядати ідеї, викладені в цій вступній частині.

У всьому світі до вивчення першого курсу Інституту долучаються учасники з різних верств, різного достатку, різних віросповідань, з різним життєвим досвідом. Дехто вже є членом громади бахаї та сподівається покращити свою здатність служити Справі, послідовником якої він є. Інші вбачають у курсі можливість розпочати дослідження Віри Бахаї як релігії. А декого приваблюють ідеали бахаї, і вони бажають ознайомитися з цілями й діяльністю громади. Крім того, стає дедалі більше людей, особливо молодих, які хочуть розвинути свої здібності служити суспільству, зокрема за допомогою однієї з програм, що їх пропонує спільнота бахаї, і для них цей курс є першим кроком на шляху до їхньої мети.

Від самого початку кожен учасник має розуміти, що курси Інституту Рухі накреслюють шлях служіння людству, яким кожен із нас іде у власному темпі, допомагаючи й отримуючи допомогу від інших. Крокувати цим шляхом означає прагнути досягти подвійної моральної мети — подбати про власний духовний та інтелектуальний розвиток і водночас посприяти трансформації суспільства. Просування вперед цим шляхом сприяє розвитку низки здібностей, що передбачають розуміння та знання, духовні якості й похвальну поведінку, а також численні вміння та навички. Джерелами знань, на яких ґрунтуються книги Інституту, є, з одного боку, учення Віри Бахаї, а з іншого — досвід, що його невпинно накопичує всесвітня спільнота бахаї, сприяючи розвитку матеріальної та духовної цивілізації. Саме бачення Бахаулли щодо образу людини, якою ми можемо стати, і цивілізації, яку ми можемо побудувати, надихають Інститут. Передбачається, що всі учасники, незалежно від передумов, відкриті до сприйняття цього бачення, яким сповнена кожна частина цієї книги.

У світі, де представники різних віросповідань та ідеологій прагнуть у будь-який спосіб завоювати нових послідовників, у незнайомій з Вірою людини можуть виникнути щирі запитання щодо мети Інститут Рухі, передусім такі: «Мене просять змінити мою релігію?» або «Мене просять приєднатися до релігії?» Ці запитання дають ведучому нагоду пояснити мету послідовності курсів, як її окреслено вище. Цілком природно, що бахаї хотіли б, щоб їхні друзі приєднувалися до громади, але їхнє вчення — міг би додати ведучий — забороняє наvertати інших до своєї віри. Щоб іти дорогою служіння, яку відкривають курси Інституту, потрібно постійно поглиблювати розуміння вчення Бахаулли, про що недвозначно йдеться в цих матеріалах. Прийняття та віра — матерії, які кожен має обмірковувати вільно й без тиску.

Тож не дивно, що перша книга починається саме з теми розуміння, такої важливої для всіх книг послідовності. Читати Святі Писання — не те саме, що читати тисячі й тисячі сторінок, які людина бачить протягом життя, і завданням частини «Розуміння Писань Бахаї» є зростити звичку щоденно читати уривки зі Священних Текстів і обмірковувати їхнє значення — звичку, яка дуже допомагатиме учасникам, коли вони стануть на шлях служіння. Щоб спрямовувати учасників у її вивченні, ведучий повинен сам глибоко обмірковувати предмет розуміння.

Писання Бахаї містять глибокі духовні істини, і, докладаючи зусилля, аби просуватись у нашому розумінні їхньої неосяжної сутності, ми усвідомлюємо, що ніколи не дістанемося певної кінцевої точки. Читаючи уривок уперше, ми зазвичай осягаємо лише пряме його значення, і саме з цього починається розділ 1 цієї частини. Так, після прочитання цитати «Досягнути поліпшення світу можна через безкорисливі й праведні вчинки, похвальну та благопристойну поведінку» учасникам ставлять просте запитання: «Як можна досягти поліпшення світу?» На перший погляд здається, що більшість таких запитань і вправ занадто прості, але багаторічний досвід Інституту виправдовує рішення розпочати курс саме в такий спосіб. Нам усім потрібно нагадувати, що, кваплячись віднайти в уривку глибші шари істини, наш розум не повинен нехтувати і його очевидним значенням. Цей перший рівень сприйняття також видається надзвичайно важливим під час групової наради, адже він зміцнює єдність думки, якої можна легко досягти, коли особисті погляди осяяні світлом Божественної мудрості.

Тут важливо зазначити, що тривале обговорення окремих слів поза контекстом не сприяє розумінню безпосереднього значення більшості уривків. Утім, іноді групи може знадобитися подивитися те чи інше слово в словнику. Однак більш корисним для учасників було б навчитися виводити значення слів із цілих речень і абзаців.

Допомогти розширити розуміння за межі безпосереднього значення можуть приклади, що показують, як ідеї набувають конкретного вираження. Усе, що для цього потрібно, — деякі прості вправи. Наприклад, у розділі 2 учасників просять визначити, чи є певні характеристики похвальними у світлі щойно прочитаного уривка. У подібній вправі в розділі 4 учасникам пропонують назвати п'ять чеснот, а потім вирішити, чи можливо набути хоч якоїсь із них за браком правдивості, яку в Писаннях називають «основою всіх людських чеснот».

Щоб мета була досягнута, передбачається, що учасники ще більше поглиблять своє розуміння, поміркуювавши над потаємним змістом уривків, наведених у цій частині книги. У розділі 2 учасникам потрібно визначити, чи істинним є твердження «У світі

так мало добрих людей, що їхні дії ні на що не впливають». Мета цієї вправи — не просто спонукати висловити думку. Ведучий має зупинитися й уточнити, на чому ґрунтуються відповіді учасників. Група має дійти висновку, що це твердження є цілком хибним, оскільки суперечить першій цитаті попереднього розділу. Ще одним прикладом подібної вправи є запитання, чи дозволено бахаї сповідуватись у своїх гріхах іншим. Воно стосується закладеної в ученні заборони сповіді як засобу відпускання гріхів, яку, хоч вона й не згадується прямо в запропонованих уривках, можна виявити, дослідивши сенс вірша «Щоденно звітуй перед собою, перш ніж покличуть тебе до суду...».

Вправи цієї частини аж ніяк не намагаються охопити всю глибину змісту, закладеного в уривках, які розглядаються в ній. Кожному ведучому потрібно поміркувати над запитанням: наскільки глибоко варто обговорювати кожну конкретну вправу? Тут важливо пам'ятати, що, коли обговорення розтягується в часі за рахунок уведення багатьох, пов'язаних із темою, але другорядних концепцій, ефективність вивчення матеріалу зазвичай знижується. Кожній групі потрібно встановити прийнятний ритм проходження курсу; учасники мають ясно відчувати, що вони неухильно просуваються вперед відповідно до їхніх можливостей. Водночас ведучому слід стежити за тим, щоб група не проходила розділи занадто швидко й поверхово, без вдумливого аналізу вправ; групи, які вивчали матеріал саме так — механічно вписуючи відповіді, ніколи не досягали сталих результатів.

Варто згадати ще один, завершальний, аспект. Завданням ведучого є сприяти залученню в процес навчання кожного члена групи, якому сприяє матеріал. Часто буває складно домогтися участі деяких членів групи в обговореннях без тиску. Від самого початку слід усвідомлювати, що це складне завдання рідко коли можна виконати, ставлячи запитання на кшталт «Що це означає для тебе?». Подібні запитання зазвичай зводять знання та істину до рівня думки. А тоді стає важко створити атмосферу, у якій нарада між членами групи справді призводить до зростання розуміння.

Друга частина книги, як і перша, присвячена важливій для духовного життя звичці — регулярному піднесенню молитов. У першому розділі розкривається концепція «шляху служіння» й висловлюється думка, відповідно до якої для того, щоб іти цим шляхом, ми маємо сповнитися двоєдиним почуттям мети. Учасники вивчають початкову добірку цитат, що допомагають зрозуміти сутність цієї мети — тему, яку буде розкрито докладніше в подальших курсах.

На тлі цієї теми в другій частині починається розгляд важливості молитви. Тут застосовується підхід, подібний до того, що був описаний у попередніх абзацах. Запитання та вправи сформульовані так, щоб покращувати розуміння сенсу уривків із Писань, які вивчаються. У міру того, як група вивчатиме цю частину, ведучому, можливо, доведеться розвіювати сумніви, аналізуючи уявлення, що йдуть корінням в інтерпретації та практики минулого. У деяких традиціях ритуал і форма поступово затінили важливість внутрішнього стану. Через це багато хто ігнорує необхідність молитви, яка для людської душі є не менш важливою, ніж їжа для тіла.

Завданням цієї частини є насамперед розбурхати в учасниках бажання «спілкуватися з Богом» і наблизитися до Нього. Ось деякі з ідей, що розглядаються в цьому модулі: що означає ввійти в молитовний стан, і як мають бути налаштовані наші серце й розум, коли ми перебуваємо в такому стані; які умови потрібно створити

навколо себе, коли ми молимося на самоті або на зібранні. Після того як учасники замисляться про сили, що приводяться в дію через колективне поклоніння, їм пропонується організувати свою молитовну зустріч.

Вивчення третьої частини книги, «Життя і смерть», сподіваємося, зміцнить готовність іти шляхом служіння та сповнить його більш глибоким сенсом. Поняття служіння в цьому світі найкраще розкривається в якнайповнішому розумінні життя, що простягається за межі земного існування й вічно триває в поступі наших душ у Божих світах. У процесі навчання, на відміну від технічної підготовки, учасники мають дедалі краще усвідомлювати сенс і значення того, що вони роблять. Як свідчить досвід, лише якщо таке усвідомлення зростатиме, учасники зможуть прийти до сприйняття себе як активних, відповідальних «господарів» особистого навчання.

Кожен розділ цієї частини починається однією, двома чи трьома цитатами з Писань Бахаї, після яких подано декілька вправ. Мова, що використовується в наведених у цій частині уривках, складніша, ніж у двох попередніх. Групі, звичайно, немає потреби затримуватися на складних словах; ведучий повинен пересвідчитися, що всі зрозуміли головну думку кожного розділу, чому й мають допомогти запропоновані вправи.

З огляду на сутність предмета цієї частини, вправ із конкретними прикладами в ній небагато, а більшість оперує поняттями концептуального рівня. Слід зауважити, що на деякі запитання з вправ не можна відповісти швидко або однозначно. Їхня мета — підвищити поінформованість щодо певної теми. Якщо учасники просто замисляться про такі питання, мету навчання вже буде досягнуто.

Перші кілька розділів присвячені зв'язку між душею та тілом, з поєднання яких складається людська істота на цьому рівні існування. Центральна думка цих розділів полягає в тому, що душа не є фізичним об'єктом; її зв'язок із тілом можна порівняти зі світлом, яке відбивається в дзеркалі. Ані пил, що вкриває його поверхню, ані можливе руйнування дзеркала не можуть зашкодити блиску самого світла. Смерть — це просто зміна стану, коли зв'язок між тілом і душею розривається, після чого душа продовжує вічний рух до свого Творця.

Далі в цій частині розглядається питання мети життя — пізнавати Бога й досягати Його присутності. Обговорення обертається навколо двох широких тем. Перша — це мета нашого життя в цьому світі, друга — подорож душі після смерті. Душа — це знамення Боже; вона може віддзеркалювати всі Його імена та властивості. Однак потенціал людської істоти прихований, його можна розвинути лише за допомогою Богоявлень — цих освячених Істот, Які періодично приходять, щоб скерувати людство. Завдяки духовній освіті, яку Вони надають, можуть проявитися приховані в нас скарби.

Що ж стосується подорожі душі після смерті, учасникам пропонується обміркувати низку ідей: що віддані Богу досягнуть істинного щастя; що нікому з нас не дано знати власного кінця, а тому ми маємо прощати одне одного й не почуватися вищими за інших; що в наступному світі, як і в цьому, душа й далі розвиватиметься, а духовні здібності, які ми сформували тут, допомагатимуть нам там; що в потойбічних царствах ми впізнаємо всіх, кого любили, пам'ятатимемо своє життя в цьому світі й насолоджуватимемося спілкуванням зі святими й освяченими душами.

Ця частина завершується уривком із Писань Бахаулли, у якому нас запевняють у благах наступного світу й закликають не піддаватися скорботі через мінливість і випадковості цього життя. Після цього учасників просять поміркувати над впливом того, що вони вивчили, на їхнє життя.

Розуміння Писань Бахаї

Мета

Зміцнити звичку щодня читати уривки
зі Святих Писань і обмірковувати
їхнє значення

РОЗДІЛ 1

Мета цієї частини — допомогти вам розвинути й зміцнити звичку щодня читати уривки зі Святих Писань і розмірковувати над їхнім значенням. Частина починається з простої вправи, у якій вас просять прочитати твердження з Писань, яке складається з одного речення, та відповісти на запитання, відповіддю на яке є саме твердження. Попри свою легкість, ця вправа допоможе вам поміркувати над змістом наведених тверджень та запам'ятати їх.

«Досягнути поліпшення світу можна через безкорисливі й праведні вчинки, похвальну та благоприсойну поведінку»¹.

1. Завдяки чому можна досягти поліпшення світу? _____
_____
_____

«Стережіться, о люди Баха, щоб не ходити вам шляхами тих, чиї слова суперечать їхнім ділам»².

2. Чиїми шляхами нам не слід ходити? _____
_____
_____

«О Сину Буття! Щоденно звітуй перед собою, перш ніж покличуть тебе до суду...»³

3. Що нам слід робити до того, як нас покличуть до суду? _____
_____
_____

«Скажи: О браття! Нехай вчинки, а не слова, будуть окрасою вашою»⁴.

4. Що має бути нашою справжньою окрасою? _____
_____

«Святі слова й чисті та праведні вчинки підносяться до небес неземної слави»⁵.

5. Що стається зі святими словами, чистими й праведними вчинками? _____
_____
_____

РОЗДІЛ 2

Далі наведено декілька вправ, пов'язаних із висловлюваннями, які ви щойно прочитали. Їхня мета — допомогти вам глибше поміркувати над значенням цих уривків у вашій групі, і їх не варто виконувати механічно. Це не означає, що кожен вправу потрібно довго обговорювати. Однак, якщо вправа складна, ведучий вашої групи допоможе розглянути її докладно.

1. «Похвальне» — це те, що є гідним похвали. Що з наведеного нижче є похвальним?

_____ Бути гарним працівником.

_____ Поважати інших.

_____ Бути старанним.

_____ Обманювати інших.

_____ Бути лінивим.

_____ Служити іншим.

2. Що означає фраза «перш ніж покличуть тебе до суду»? _____

_____

3. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

_____ У світі так мало добрих людей, що їхні дії ні на що не впливають.

_____ Правильним є те, що узгоджується з поглядами інших.

_____ Правильним є те, що узгоджується з Божим ученням.

4. Які з наведених нижче вчинків є чистими й праведними?

_____ Піклуватися про дітей і навчати їх.

_____ Красти.

_____ Молитися за розвиток інших.

_____ Удатися до маленької брехні, щоб виплутатися з неприємного становища.

_____ Допомогати іншим та очікувати за це винагороду.

5. У яких із наведених нижче ситуацій слова людини розходяться з її вчинками?

_____ Дехто постійно повторює, що нам усім потрібно об'єднатися, але своєю поведінкою створює конфлікти.

_____ Дехто вихваляє цінність цнотливого життя, але має статеві стосунки поза шлюбом.

_____ Дехто подеколи вживає алкоголь і водночас заявляє, що сповідує релігію, у якій споживати алкоголь заборонено.

_____ Дехто обстоює рівність чоловіків і жінок, але як роботодавець платить жінкам менше, ніж чоловікам за ту саму роботу.

6. Чи дозволено бахаї сповідуватись іншій особі? _____
7. Що потрібно робити бахаї замість сповідання в гріхах іншій людині? _____
_____
8. Що означає фраза «небеса неземної слави»? _____
_____
9. Як погані вчинки впливають на світ? _____
_____
10. Як позначаються погані вчинки на тому, хто їх чинить? _____
_____

РОЗДІЛ 3

Тепер прочитайте й обміркуйте наведені нижче цитати з Писань. Потім спробуйте завчити їх напам'ять.

«Правдивість — підґрунтя всіх людських чеснот»⁶.

1. Що є підґрунтям усіх людських чеснот? _____
_____

«Без правдивості неможливі розвиток і благополуччя жодної душі в усіх світах Божих»⁷.

2. Що є неможливим без правдивості? _____
_____

«Прикрасьте мову свою, о люди, правдивістю, а душі оздобте візерунками чесності»⁸.

3. Чим ми маємо прикрасити свою мову? _____
_____

4. Чим ми маємо оздобити наші душі? _____
_____

«Хай око ваше буде цнотливим, рука — вірною, язик — правдивим, а серце — просвітленим»⁹.

5. Яким має бути наше око? _____ наша рука? _____
_____
наш язик? _____ наше серце? _____

«Ті, хто перебувають у шинії Божій та утвердилися на престолах вічної слави, відмовляться, хоча б і вмирали від голоду, простягти руки свої до майна ближнього свого й беззаконно заволодіти ним, яким би ницим і нікчемним той не був»¹⁰.

6. Від чого ми повинні відмовитися, навіть помираючи від голоду? _____
_____

РОЗДІЛ 4

Вивчаючи розділ 2, ви могли помітити, що в деяких вправах цієї частини передбачено однозначні відповіді. У таких випадках, якщо виникають сумніви щодо відповіді, ведучий вашої групи допоможе вам дійти єдності думок. В інших вправах цінним є саме обговорення, і конкретної відповіді не очікується. У цьому розділі вправа 3 належить до першого категорії, а вправа 6 — до другої.

1. Правдивість — підґрунтя всіх людських чеснот. Наведіть п'ять чеснот: _____
_____

2. Чи можна набути цих чеснот без правдивості? _____

3. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

_____ Людина може бути справедливою, навіть якщо вона говорить неправду.

_____ Рука того, хто краде, є вірною.

_____ Вірна рука ніколи не торкнеться того, що їй не належить.

_____ Розглядати порнографічні матеріали означає діяти всупереч поради Бахаулли мати цнотливий погляд.

_____ Бути правдивим означає не обманювати.

- _____ Чесність — оздоба душі.
- _____ Неправдива людина може розвиватися духовно.
- _____ Іноді можна говорити неправду.
- _____ Крадіжка є прийнятною в очах Бога, якщо людина голодна.
- _____ Узяти щось без дозволу власника з наміром згодом повернути це — не крадіжка.
- _____ Якщо ми діємо чесно та є справедливими та правдивими, наше серце просвітлюється.
- _____ Неможливо досягти успіху в бізнесі, узагалі не обманюючи.

4. Чи можна брехати собі? _____
_____
5. Що ми втрачаємо, говорячи неправду? _____
_____
6. Яким був би світ, якби ми всі були правдивими й чесними? _____
_____
_____

РОЗДІЛ 5

Прочитайте нижченаведені цитати та спробуйте вивчити їх напам'ять. Заучувати цитати з Писань дуже корисно, і вам варто докласти для цього максимальних зусиль. Звичайно, не всім легко заучувати уривки. Однак, коли ми докладаємо зусилля, ідеї закарбовуються в наших серцях і розумі й ми вчимося висловлювати їх якомога ближче до оригінального тексту.

«Доброзичлива мова приваблює людські серця. Вона є хлібом духовним, вона надає словам сенс, вона — водограй світла мудрості й розуміння»¹¹.

1. Як можна описати доброзичливу мову? _____
_____
_____
2. Як доброзичлива мова впливає на слова? _____
_____

«О ви, кого любить Господь! У цьому священному Законоустрої конфлікти й розбрат жодною мірою не дозволені. Кожен, хто сіє розбрат, позбавляє себе благодаті Божої»¹².

3. Що, згідно з цією цитатою, не дозволено в цьому Законоустрої? _____

_____

4. Що робить собі той, хто сіє розбрат? _____

_____

«Ніщо цієї Доби не зможе завдати більшої шкоди цій Справі, ніж ворожнеча та чвари, розбрат, відчуженість і байдужість серед тих, кого любить Бог»¹³.

5. Що завдає найбільшої шкоди Справі Божій? _____

_____

«Не задовольняйтеся виявом приязності лише на словах; нехай серця ваші палають ніжною прихильністю до всіх, кого зустрічаєте на своєму шляху»¹⁴.

6. Якою приязністю не слід задовольнитися? _____

_____

7. Що має яскраво палати в нашому серці? _____

_____

«Коли з'являється думка про війну, протиставте їй сильнішу думку про мир. Думка про ненависть має бути знищена більш потужною думкою про любов»¹⁵.

8. Що необхідно протиставити думці про війну? _____

_____

9. Чим має бути знищена думка про ненависть? _____

_____

РОЗДІЛ 6

Виконайте наступні вправи, зважаючи на вищенаведені цитати.

1. «Приваблювати» означає притягувати до себе, наче магніт. Як саме доброзичлива мова може впливати наче магніт? _____
2. Які з наведених нижче висловів є прикладом доброзичливої мови?
_____ «Не набридай мені!»
_____ «Як ти цього не розумієш?»
_____ «Чи могли б ви, якщо ваша ласка, зачекати?»
_____ «Які жахливі діти!»
_____ «Дякую, ви так люб'язні!»
_____ «Я зараз не маю на тебе часу. Я зайнятий».
3. У яких із наведених нижче ситуацій наявні конфлікт і розбрат?
_____ Двоє людей під час наради висловлюють різні погляди з певної теми.
_____ Двоє людей дратуються й сперечаються одне з одним під час наради.
_____ Двоє людей припиняють відвідувати щотижневу молитовну зустріч, тому що не розмовляють одне з одним.
_____ Члени команди, яка працює над спільним проектом, постійно скаржаться, що інші не роблять того, що повинні.
4. У яких із наведених нижче ситуацій проявляється відчуженість?
_____ Двоє друзів проходять один повз іншого на вулиці, але вдають, що не помічають одне одного.
_____ Хтось приходить на молитовну зустріч, і всі тепло його вітають.
_____ Двоє членів групи тримаються одне з одним увічливо, але не хочуть брати участі в одному проекті.
5. Які з наведених нижче тверджень є істинними?
_____ Слід прямо говорити все, що думаєш про інших, і немає значення, чи образить це їхні серця.
_____ Можна говорити неправду, щоб уникнути конфлікту.
_____ Конфлікт можна владнати любов'ю й добротою.
_____ Слова стають більш дієвими, якщо промовляти їх з любов'ю.
_____ Можна битися з людиною, якщо вона почала першою.
_____ Можна різко говорити з іншими, коли ти хворієш або засмучений.
_____ Недобре висміювати інших, якщо вони щось роблять не так.
_____ Якщо між друзями виникають непорозуміння, кожен із них має зробити крок до примирення.

_____ Якщо між друзями виникають непорозуміння, кожен із них має чекати, поки інший першим зробить крок до примирення.

РОЗДІЛ 7

Прочитайте наведені нижче цитати та завчіть їх напам'ять.

«...Злослів'я гасить світло серця та знищує життя душі»¹⁶.

«Не згадуй гріхів інших, допоки ти сам грішник»¹⁷.

«Не кажи злого, щоб не почув ти, як зле говорять тобі, і не перебільшуй вад інших, аби твої власні вади не здавалися чималими...»¹⁸

«О Сину Буття! Як міг ти забути власні вади й перейматися вадами інших?»¹⁹

1. Як злослів'я впливає на того, хто злословить? _____
_____
2. Про що слід подумати, перш ніж згадувати чужі гріхи? _____
_____
3. Що станеться з нами, якщо ми перебільшуватимемо вади інших? _____
_____
4. Про що нам варто пам'ятати, коли ми думаємо про вади інших? _____
_____

РОЗДІЛ 8

Виконайте ці вправи, зважаючи на вищенаведені цитати.

1. Що відбувається з розвитком душі того, хто зосереджується на вадах інших людей? _____
2. Як злослів'я позначається на громаді? _____
_____
3. Що ви робите, коли друг починає говорити про вади іншої людини? _____
_____

4. Визначте, які з наведених нижче тверджень є істинними.

- _____ Говорячи про чийсь дійсні вади, ми не злословимо.
- _____ Говорячи одночасно про чийсь достоїнства та вади, ми не злословимо.
- _____ У нашому суспільстві злослів'я стало розповсюдженою практикою, і нам слід привчити себе уникати його.
- _____ Немає нічого поганого в злослів'ї, якщо наш співрозмовник обіцяє нікому не переказувати того, що ми говоримо про іншу людину.
- _____ Злослів'я — один з найгірших ворогів єдності.
- _____ Якщо ми звикнемо весь час говорити про інших людей, ми можемо легко почати злословити.
- _____ Коли під час засідання Місцевих Духовних Зборів обговорюються здібності різних людей з метою призначення членів комітету, це злослів'я.
- _____ Коли ми відчуємо потяг позлословити, нам варто згадати свої власні вади.
- _____ Якщо ми дізнаємося, що людина чинить щось на шкоду Вірі, ми повинні обговорити це із членами громади.
- _____ Якщо ми дізнаємося, що людина чинить щось на шкоду Вірі, нам слід повідомити про це лише Місцеві Духовні Збори.
- _____ Немає нічого поганого в тому, що подружжя обговорює вади інших, оскільки між чоловіком і дружиною не повинно бути секретів.

РОЗДІЛ 9

Мета цієї частини, як мовилося на її початку, допомогти учасникам розвинути й зміцнити звичку щодня читати уривки зі Святих Писань та обмірковувати їх значення. Бахаулла вчить читати Божі вірші щоранку й шовечора, тому що це сприяє нашому духовному розвитку. Наведений нижче уривок нагадує нам про дари, які ми отримуємо, виконуючи цей обов'язок. Пропонуємо вам завчитати його напам'ять.

«Пориньте в океан Моїх слів, аби могли ви розгадати його таємниці та віднайти всі перлини мудрості, укриті в його глибинах»²⁰.

Пройшовши цю частину, ви, можливо, схочете придбати книжку Писань Бахаулли й щодня читати уривки з неї. Для початку добре взяти «Потаємні Слова».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bahá'u'lláh, cited by Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice* [Пришестя Божественної справедливості. Абз. 39] / англ. мовою. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2006; 2018 printing. — С. 36–37.
2. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. CXXXIX, абз. 8. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983; 2017 printing. — С. 345.
3. Bahá'u'lláh, *The Hidden Words* [Потаємні Слова. З арабської. № 31]. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2003; 2012 printing. — С. 11.
4. Там же. З перської. № 5. — С. 24.
5. Там же. З перської. № 69. — С. 46.
6. 'Abdu'l-Bahá // cited by Shoghi Effendi / *The Advent of Divine Justice* [Пришестя Божественної справедливості]. — Абз. 40. — С. 39.
7. Там же.
8. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. CXXXVI, абз. 6. — С. 336.
9. *Tablets of Bahá'u'lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas* [Скрижалі Бахаулли, явлені після Кітаб-і-Агдас]. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1988; 2005 printing. — № 9.5. — С. 138.
10. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. — CXXXVII, абз. 3. — С. 338.
11. Там же. CXXXII, абз. 5. — С. 327.
12. *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá* [Воля й Заповіт Абдул-Баха]. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1944; 2013 printing. — С. 26.
13. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. V, абз. 5. — С. 8.
14. *Addresses Given by 'Abdu'l-Bahá in 1911* [Паризькі бесіди: промови, виголошені Абдул-Баха в 1911 році] / З промови, проголошеної 16 й 17 грудня 1911 року, опублікованої в *Paris Talks*. — Wilmette: Bahá'í Publishing, 2006; 2016 printing. — № 1.7. — С. 6.
15. Там же / З промови Абдул-Баха, проголошеної 21 жовтня 1911 року. № 6.7. — С. 22.

16. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. CXXXV, абз. 3. — С. 300.
17. Потаємні Слова [*The Hidden Words*]. З арабської. № 27. — С. 10.
18. Там же. З перської. № 44. — С. 37.
19. Там же. З арабської. № 26. — С. 10.
20. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. LXX, абз. 2. — С. 154.

Молитва

Мета

Поміркувати над важливістю молитви
та зміцнити звичку молитися регулярно

РОЗДІЛ 1

Метою курсів Інституту Рухі є допомогти учасникам іти дорогою служіння. Ступити на цей шлях нас спонукує усвідомлення мети, що має два аспекти, — зростати духовно та інтелектуально й сприяти трансформації суспільства. Ці два аспекти нашої мети невіддільні один від одного. В одному з уривків Бахаулла закликає нас:

«Не переймайтеся власними турботами; зосередьте свої думки на тому, що відновить щастя роду людського та освятить серця й душі людей»¹.

В іншому уривку Він пояснює:

«...мета, заради якої смертні люди ступили з цілковитого небуття в царство буття, — мати змогу трудитися задля поліпшення світу й жити разом у злагоді та гармонії»².

Щодо нашого внутрішнього стану Він проголошує:

«Чисте серце — наче дзеркало; очистьте його блиском любові й відречення від усього, крім Бога, щоб у ньому могли засяяти істинне сонце та вічна вранішня зоря»³.

А Абдул-Баха говорить нам:

«Ваші серця мають бути чистими, а ваші наміри — щирими, аби могли ви удостоїтися божественних дарів»⁴.

1. На чому мають бути зосереджені наші думки й турботи? _____
_____
_____
2. З якою метою ми ступили з цілковитого небуття в царство буття?
_____
_____
_____
3. Чим ми маємо очистити дзеркало нашого серця? _____
_____
4. Назвіть деякі умови, що привертають божественні дари. _____
_____
5. Чи є істинним щось із наведеного нижче?
– Спершу ви маєте подбати про себе, а тоді вже піклуватися про інших.

- Якщо ви завжди допомагатимете іншим, урешті-решт втратите власні цілі.
- Ваш найближчий друг — ви самі.
- Найважливіше — зрозуміти, що робить вас щасливим.
- Ступайте за своїми мріями, і вони приведуть вас до щастя.
- Немає значення, що ви робите, якщо ви нікому не шкодите.
- Припустімо, щоб ваші мотиви були корисливими, поки ви робите добро.

РОЗДІЛ 2

Центральне значення для нашої подвійної мети має переконання, що всі ми були створені шляхетними. Бахаулла говорить:

«О Сину Духу! Я сотворив тебе багатим, чому ж ти доводиш себе до убозтва? Шляхетним Я зробив тебе, як можеш ти принижуватися? Із сутності знання Я дав тобі життя, чому ж шукаєш ти просвіти в когось, крім Мене? З глини любові Я виліпив тебе, чого ж ти зайнятий іншим? Спрямуй свій погляд на себе, щоб зміг побачити, що Я перебуваю в тобі — могутній, владний, самосущий»⁵.

Заповніть пропуски. Це допоможе вам обміркувати цей уривок.

«О Сину Духу! Я сотворив тебе _____, чому ж ти _____ себе до _____? _____ Я _____ тебе, як можеш ти _____? Із _____ Я дав тобі життя, чому ж _____ ти _____ в когось, крім _____? З глини _____ Я _____ тебе, чого ж ти _____? Спрямуй свій _____ на _____, щоб зміг побачити, що _____ перебуваю в тобі — _____, _____, _____».

Щоб справдити шляхетність наших душ, ми повинні звернутися до Джерела нашого буття й шукати просвіти в Ньому. Один із найбільш дієвих способів досягти цього — молитва. Шогі Еффенді, Хранитель Віри Бахаї, говорить нам, що її головна мета полягає в «розвитку людини й суспільства через набуття духовних чеснот і здібностей. Насамперед потрібно жити саме душою людини. І найкраще забезпечити це духовне живлення може молитва»⁶.

РОЗДІЛ 3

Бог Всевідець, Всемудрий. Він створив нас і знає, щó в наших серцях і що для нас найкраще. Він не потребує наших молитов. Тоді чому ж ми молимося?

Абдул-Баха говорить:

«У найвищій молитві люди моляться лише з любові до Бога, а не тому, що бояться Його або пекла чи сподіваються на милість або рай. [...] Коли одна людина закохується в іншу, закоханий не може втриматися від постійного згадування імені своєї коханої. Наскільки ж важче людині стримуватися, щоб не повторювати Імені Бога, коли вона сповнилася любові до Нього. [...] Духовна людина не знаходить утіхи ні в чому, крім споминання Бога»⁷.

А відповідаючи на запитання, Він пояснює:

«Коли одна людина кохає іншу, чи не є природним її бажання говорити про це? Нехай навіть вона знає, що тій людині відомо про її почуття, та чи не прагне вона знову повідати про свою любов? [...] Справді, Богу відомі бажання всіх сердець, але потяг молитися є природним, адже походить від любові людини до Бога»⁸.

1. Заповніть пропуски в наведених нижче реченнях.

У _____ ми _____ лише з _____ до Бога, а не тому, що боїмося Його або _____ чи сподіваємося на _____ або _____.

Коли ми _____ в іншу людину, ми _____ утримуватися від постійного згадування _____ своєї _____. Наскільки ж _____ людині стримуватися, щоб не _____ Імені _____, коли вона сповнилася _____ до Нього.

Духовна людина не знаходить _____ ні в чому, крім _____ Бога.

2. Чому ми молимося? _____

_____

3. Що означає фраза «споминання Бога»? _____

_____

4. Яким є найпалкіше бажання людини, яка кохає іншу людину? _____

_____

5. Звідки походить потяг молитися? _____
_____

РОЗДІЛ 4

У молитві, що була явлена Бахауллою, ми читаємо:

«Я молю Тебе... зроби мою молитву вогнем, який спалить ті завіси, що закрили мене від Твоєї краси, і світлом, яке приведе мене до океану Твоєї Присутності»⁹.

У тій самій молитві ми просимо Бога:

«Зроби мою молитву, О мій Господи, водограєм життєдайних вод, якими я зможу жити, доки триває Твоє володарювання, і згадувати Тебе в кожному з Твоїх світів»¹⁰.

1. У якому розумінні молитва може бути подібною до вогню? Що вона спалює?
_____
2. Назвіть кілька завіс, що закривають нас від Бога: _____
_____
_____
3. Чи може молитва вподібнитися світлу? Куди це світло нас веде? _____
_____
_____
4. Чи може молитва вподібнитися водограю життєдайних вод? Що ці води дають нашим душам? _____
_____
_____

РОЗДІЛ 5

Прочитайте ці слова Абдул-Баха й поміркуйте над ними.

«У світі буття немає нічого милішого за молитву. Людина має жити в стані молитви. Найблаженніший стан — стан молитви та мольби. Молитва — це розмова з Богом. Найпрекрасніше надбання чи найсолодший стан — не що інше, як розмова з Богом. Вона надає одухотвореності, наділяє істинною

свідомістю та неземними почуттями, породжує нові принади Царства й пробуджує здатності вищого розуму до сприйняття»¹¹.

1. Який наймиліший стан у світі буття? _____
_____
2. Що означає фраза «стан молитви»? _____
_____
3. Назвіть кілька якостей, якими наділяє молитва: _____
_____
4. Ще раз перегляньте цитати, які ви вивчали в цих кількох розділах, і напишіть п'ять фраз про сутність молитви.
  - Молитва — це _____
  - Молитва — це _____
  - Молитва — це _____
  - Молитва — це _____
  - Молитва — це _____

РОЗДІЛ 6

Прочитайте наведені нижче слова Бахаулли та поміркуйте над ними.

«Промовляй співучо, о Мій слуго, вірші від Бога, що їх отримав ти, як співали їх ті, хто наблизився до Нього, щоб милозвучність твого наспіву осяяла душу твою та полонила серця всіх людей. Хто б не промовляв відкриті Богом вірші, усамітнений у своїй світлиці, мандрівні янголи Всемогутнього розвіють повсюдно пахощі слів, вимовлених устами його, і змусять трепетати серце всякого праведника. Хай спочатку не відає він про таку їхню дію, та благодать Господня, якої він удостоєний, неодмінно, рано чи пізно, вплине на душу його. Отже, таїнства Одкровення Божого визначені Волею Того, Хто є Джерелом сили й мудрості»¹².

1. Що означає фраза «промовляй співучо»? _____
_____

2. Подібно до кого ми маємо співучо промовляти Божі вірші? _____
_____
_____
3. Що означає слово «промовляти»? _____
_____
4. Що означає слово «мандрувати»? _____
_____
5. Як милозвучність нашого наспіву позначиться на наших власних душах? _____
_____
6. Як милозвучність нашого наспіву позначиться на душах інших? _____
_____

РОЗДІЛ 7

Можливо, ви схочете вивчити напам'ять два наведених далі уривки з молитви, що була явлена Бахауллою.

«О Боже, мій Боже! Не зважай на мої надії та діяння, натомість дотримуйся Своєї волі, яка охопила небеса й землю. Клянуся Найвеличнішим Іменем Твоїм, о Ти, Господи всіх народів! Я бажаю тільки того, чого бажаєш Ти, і люблю тільки те, що любиш Ти»¹³.

«Занадто піднесений Ти, аби хвала тих, хто наблизений до Тебе, здійнялася до небес Твоєї близькості, а птахи сердець відданих Тобі досягнули входу у Твою браму. Я свідчу, що Ти звеличений понад усі якості та святіший за всі імена. Немає Бога, крім Тебе, Найвеличнішого, Всеславного»¹⁴.

РОЗДІЛ 8

Абдул-Баха говорить:

«Слuzі годиться молитися Богу й просити в нього допомоги, благи та молити Його про підтримку. Таким є положення слуги, і Господь визначить так, як бажає Він, згідно з Його довершеною мудрістю»¹⁵.

І Він пояснює:

«Дух має здатність впливати; молитва має духовну силу. Тому ми молимося: “О Боже, зціли цього недужого!” Можливо, Бог відповість. Чи має значення, хто молиться? Бог відповість на молитву кожного слуги, якщо та молитва нагальна. Його милосердя безкрас, безмежне. Він відгукується на молитви всіх Своїх слуг. Він одзивається на молитву цієї рослини. Ця рослина може молитися так: “О Боже, пошли мені дощ!” Бог відгукується на цю молитву, і рослина росте. Бог відповість кожному»¹⁶.

Природно, що в молитвах ми просимо Бога задовольнити наші потреби. Так, ми молимося про своє здоров'я та здоров'я тих, кого любимо; ми молимося за духовний і матеріальний розвиток наших сімей; ми молимося про керівництво. Ми просимо сили, віри та підтвердження на шляху служіння. Коли ми молимося Господу, нам, звичайно, слід пам'ятати, що наша життєва мета — узгодити нашу волю з Його Волею. Тому ми повинні молитися про здійснення Його Волі й бути готовими підкоритися їй. Якщо ви завчите ці слова Абдул-Баха напам'ять, вони стануть для вас джерелом радості та впевненості в будь-який час.

«О ти, хто звертає своє обличчя до Бога! Заплющ очі свої на все інше та розплющ їх для царства Всеславного. У Нього одного проси всього, чого бажаєш; у Нього одного шукай усього, що шукаєш. Одним поглядом справджує Він сто тисяч сподівань, одним позором зцілює Він сто тисяч невиліковних недуг, одним кивком Він угамовує біль кожної рани, одним миттєвим поглядом звільняє Він серця з кайданів смутку. Він чинить, як чинить, а який рятівний засіб є в нас? Він здійснює Свою Волю, Він постановляє так, як воліє Сам. Тож краще для тебе схилити голову в покорі й довіритися Всемилосердному Господу»¹⁷.

РОЗДІЛ 9

З того, що ми вивчали в цьому розділі, зрозуміло, що для духовного життя вкрай необхідно звертатися до Бога в молитві. Особливо приємно молитися Богу невдовзі після пробудження вранці та перед сном увечері. Час, який ми проводимо в молитві щодня, а також кількість молитов, які ми промовляємо, залежить від наших потреб і духовної спраги. У кожному випадку ми можемо обирати будь-які з численних молитов, що були явлені Бахауллою, Бабом і Абдул-Баха. Однак Бахаулла також явив три щоденні обов'язкові молитви. Шогі Ефпенді говорить:

«Є три щоденні обов'язкові молитви. Найкоротша складається з одного вірша, який необхідно проказувати раз щодоби в полудень. Середню, яка починається словами “Господь є свідком, що немає іншого Бога, крім Нього”, належить читати тричі впродовж дня: уранці, опівдні та ввечері. Ця молитва супроводжується певними фізичними діями й жестами. Довгу молитву, найбільш деталізовану з трьох, потрібно читати лише раз на добу — у будь-який час, коли людина матиме бажання.

Вірянин може цілком вільно вибирати будь-яку з цих трьох молитов, але обов'язково мусить проказати одну з них та дотримуватись указаних для неї особливих приписів»¹⁸.

Він веде далі:

«Бахаулла наділив ці щоденні обов'язкові молитви разом із кількома іншими спеціальними молитвами, як-от Молитва про зцілення та Скрижаль Ахмаду, особливою силою та значенням, а тому їх так і належить сприймати, та віряни мають промовляти їх з безумовною вірою та впевненістю в тому, що через ці молитви вони можуть досягнути ще ближчого спілкування з Богом і повніше долучитися до Його законів та заповідей»¹⁹.

Ці три обов'язкові молитви, явлені Бахауллою, потрібно проказувати на самоті. У Вірі Бахаї немає практики так званої соборної молитви, коли щоденна обов'язкова молитва промовляється в групі людей з дотриманням певного ритуалу. Єдина соборна молитва, що прописана в законах бахаї, — це Молитва за померлих. Її промовляє перед похованням один із присутніх, поки решта людей стоїть мовчки.

1. Що означає слово «обов'язкова»? _____
_____
2. Скільки щоденних обов'язкових молитов явив Бахаулла? _____
_____
3. Чи повинні ми промовляти всі три молитви щодня? _____
4. Якщо ми вирішили читати Довгу обов'язкову молитву, скільки разів на день її потрібно промовляти? _____
5. А скільки — Середню обов'язкову молитву? _____
6. А Коротку обов'язкову молитву? _____
7. Згадайте якісь із молитов, що мають особливу силу: _____
_____
_____
8. Вивчіть напам'ять Коротку обов'язкову молитву, якщо ви ще цього не зробили.

«Я засвідчую, о мій Боже, що Ти створив мене, щоб пізнати Тебе й поклонятися Тобі. Я свідчу в цю хвилину про своє безсилля і Твою могутність, про свою вбогість і Твоє багатство.

Немає Бога, крім Тебе, Помічника в небезпеці, Самосушого»²⁰.

9. Про що ми свідчимо в цій молитві? _____
_____
_____

РОЗДІЛ 10

Варто пам'ятати, що крім благословень, які ми отримуємо, дотримуючись закону про обов'язкову молитву, та живлення, яке дає промовляння молитов наодинці, наші душі підносяться, коли ми чуємо молитви, що їх читають інші люди під час зібрань — великих чи малих. Бахаулла говорить нам:

«Збирайтеся разом із безмежною радістю й товариськістю та промовляйте вірші, явлені милосердним Господом. Якщо чинитимете так, вашій внутрішній сутності відчиняться двері істинного знання й тоді відчусте, як душам вашим буде дарована непохитність, а серця ваші сповняться променистою радістю»²¹.

Усі ми дістаємо велику радість, знаючи, що в різних частинах світу тисячами множаться молитовні зустрічі, на яких друзі й сусіди збираються для спілкування з Богом. Всесвітній Дім Справедливості пише:

«Молитовні зустрічі — це заходи, до яких може приєднатися будь-яка душа, де вона може вдихнути небесні пахощі, відчутти солодкість молитви, замислитися над Творчим Словом, злетіти на крилах духу та спілкуватися з Коханим. Народжуються почуття братерства та спільної справи, особливо в духовно піднесених розмовах, які невимушено виникають у такі моменти й через які може бути відкрите “місто людського серця”»²².

Коли ми відчуваємо бажання помолитися, ми маємо хвилинку помовчати, щоб очистити наш розум від мирського. Під час молитви ми зосереджуємо свої думки на Богові. Коли ми закінчуємо промовляти молитви, ми деякий час зберігаємо тишу й не переходимо різко до іншого заняття. Те саме стосується ситуацій, коли ми слухаємо молитви, які промовляють інші учасники зібрання. У таких випадках ми зберігаємо молитовний стан і уважно стежимо за словами так, наче їх промовляємо ми.

1. З яким ставленням ми маємо збиратися разом, щоби промовляти вірші Бога? _
_____
_____
2. Який ефект матиме наше спільне зібрання для читання віршів Бога? _____
_____
_____
3. Молитовні зустрічі — це заходи:

до яких кожна душа може _____ ,

де кожна душа може _____ ,

– _____ ,

– _____ ,

– _____ , і

– _____ .

4. Які почуття народжуються на молитовних зустрічах? _____
_____

5. Яким є ефект духовно піднесених розмов, що невимушено виникають на молитовних зустрічах? _____
_____

6. Напишіть кілька слів про шанобливе ставлення, яке ми повинні виявляти під час молитви на самоті та в зібранні з іншими людьми.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

РОЗДІЛ 11

Перша частина цієї книги була присвячена звичці щодня читати уривки зі Святих Писань і обмірковувати їхнє значення. У цій же частині ви замислилися над значенням молитви та, як наслідок, зміцнили звичку молитися щодня. У попередньому розділі йшлося про важливість спільного поклоніння Богу. Усе, що ви вивчали досі, підготувало вас до виконання (якщо на те буде ваше бажання) першого акту на шляху служіння, а саме проведення молитовної зустрічі.

Для початку ви могли б вивчити напам'ять кілька молитов і знайти можливість поділитися ними з декількома друзями. Водночас ви могли б почати відвідувати принаймні одну молитовну зустріч у вашій громаді та долучитися до числа її активних прихильників. Згодом ви можете вирішити організувати власну молитовну зустріч,

запропонувавши вашим друзям, членам сім'ї та сусідам регулярно збиратися для молитви та згуртування. Нерідко буває, що двоє чи троє учасників цього курсу починають проводити молитовну зустріч разом.

Як ви розумієте, немає чіткої формули організації молитовної зустрічі. Та очевидно, що така зустріч є зібранням друзів, під час якого вони промовляють молитви, читають уривки з Писань і ведуть піднесені розмови — усе це відбувається в особливій духовній атмосфері. Чи можете ви сказати кілька слів про наведені нижче ідеї в контексті проведення молитовної зустрічі?

Ласкаве та сповнене любові запрошення: _____

Створення гостинної атмосфери: _____

Підтримання атмосфери благоговіння: _____

Сприяння радісному почуттю братерства: _____

Заохочення до духовно піднесених розмов: _____

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. XLIII, абз. 4. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983; 2017 printing. — С. 105.
2. Baha'u'llah, in *Trustworthiness: A Compilation of Extracts from the Baha'i Writings*, compiled by the Research Department of the Universal House of Justice [Надійність // Збірка уривків із Писань Бахаї]. № 21. — London: Baha'i Publishing Trust, 1987. — С. 5.
3. *The Call of the Divine Beloved: Selected Mystical Works of Bahá'u'lláh* [Заклик Божественного Коханого // Вибрані містичні твори Бахаулли]. № 2.43. — Haifa: Baha'i World Centre, 2018. — С. 31.
4. From a talk given on 5 May 1912, published in *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Baha during His Visit to the United States and Canada in 1912* [Звіщення всесвітнього миру. Промови, проголошені Абдул-Баха під час відвідування Ним Сполучених Штатів і Канади в 1912 році]. — Wilmette: Baha'i Publishing, 2012. — с. 127.
5. Bahá'u'lláh, *The Hidden Words* [Потаємні Слова. З арабської. № 13]. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2003; 2012 printing. — С. 6–7.
6. From a letter dated 8 December 1935 written on behalf of Shoghi Effendi, published in *Prayer and Devotional Life: A Compilation of Extracts from the Writings of Bahá'u'lláh, the Báb, and 'Abdu'l-Baha and the Letters of Shoghi Effendi and the Universal House of Justice* [Молитовне й благочестиве життя // Збірка уривків із Писань Бахаулли, Баба, Абдул-Баха й листів Шогі Ефенді та Всесвітнього Дому Справедливості]. № 71 / compiled by the Research Department of the Universal House of Justice. — Wilmette: Bahá'í Publishing, 2019. — С. 31.
7. Words of 'Abdu'l-Baha, cited by J. E. Esslemont, *Bahá'u'lláh and the New Era: An Introduction to the Baha'i Faith* [Бахаулла й Нова Ера. Введення у Віру Бахаї]. — Wilmette: Baha'i Publishing, 2006; 2017 printing. — С. 106.
8. Там же.
9. Bahá'u'lláh, in *Baha'i Prayers: A Selection of Prayers Revealed by Bahá'u'lláh, the Báb, and 'Abdu'l-Bahá* [Молитви бахаї // Збірка молитов, явлених Бахауллою, Бабом і Абдул-Баха]. — Wilmette: Baha'i Publishing Trust, 2002; 2017 printing. — С. 7–8.
10. Там же. — С. 9.
11. Words of 'Abdu'l-Bahá, cited in *Star of the West* [Зоря Заходу]. — 17 травня 1917. — Т. 8, № 4. — С. 41.
12. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. CXXXVI, абз. 2. — С. 334. — Також: *Bahá'i Prayers* [Молитви бахаї]. — С. iii.

13. Bahá'u'lláh, in *Bahá'í Prayers* [Молитви бахаї]. — С. 8–9.
14. Там же. — С. 12.
15. 'Abdu'l-Baha, in *Prayer and Devotional Life* [Молитовне і благочестиве життя]. № 24. — С. 7.
16. From a talk given by 'Abdu'l-Bahá on 5 August 1912, published in *The Promulgation of Universal Peace* [Звіщення всесвітнього миру]. — С. 345.
17. *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* [Вибране з Писань Абдул-Баха]. № 22.1. — Wilmette: Baha'í Publishing, 2010; 2015 printing. — С. 75–76.
18. From a letter dated 10 January 1936 written on behalf of Shoghi Effendi, published in *Prayer and Devotional Life* [Молитовне і благочестиве життя]. № 61. — С. 25.
19. From a letter dated 10 January 1936 written on behalf of Shoghi Effendi, quoted in *Bahá'í Prayers* [Молитви бахаї]. — С. 301.
20. Bahá'u'lláh, in *Baha'í Prayers* [Молитви бахаї]. — С. 4.
21. Bahá'u'lláh, in *Prayer and Devotional Life* [Молитовне й благочестиве життя]. № 68. — С. 29.
22. From a message dated 29 December 2015, published in *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006–2016* [Межі дій: Вибрані послання Всесвітнього Дому Справедливості та супровідний матеріал, 2006–2016]. № 35.49. — West Palm Beach: Palabra Publications, 2017. — С. 232.

Життя і смерть

Мета

Зрозуміти, що життя не складається
лише зі змін і випадковостей цього світу,
воно набуває істинної значущості в розвитку душі

РОЗДІЛ 1

Душа людини вища за матерію та фізичний світ. В одній зі Своїх промов Абдул-Баха пояснює:

«Ці матеріальні тіла складаються з атомів; коли ці атоми починають відокремлюватися, починається процес розпаду, а тоді настає те, що ми називаємо смертю. [...]

З душею все інакше. Душа не є поєднанням елементів; вона не складається з безлічі атомів, а є однією неподільною субстанцією і тому вічна. Вона взагалі поза межами властивостей фізичного творіння; вона безсмертна!»¹

1. Що означає слово «складатися»? _____
2. Чи складається душа людини з різних елементів, як матеріальні тіла? _____
3. Чи є людська душа фізичним об'єктом? _____

РОЗДІЛ 2

У листі, що був написаний від імені Хранителя, сказано, що «душа людини зароджується в мить зачаття»². Відповідаючи на запитання про значення слова «зачаття», Всесвітній Дім Справедливості зауважує:

«У Писаннях Бахаї не знайдено нічого, що точно визначало би біологічний момент і природу події, названої словом “зачаття”. Використання цього терміну в медичному контексті також видається неточним. Так, дехто вважає, що зачаття збігається із заплідненням, а інші — що воно відбувається після запліднення та імплантації, початку вагітності. Тому, можливо, не вдасться точно дізнатися, коли саме виникає зв'язок душі з матеріальною формою й такі запитання можуть лишитися нерозв'язними для людського розуму або дослідження, адже вони стосуються таємниць духовного світу та власне природи душі»³.

1. Коли зароджується душа людини? _____
_____
2. Чи описує термін «зачаття» точний біологічний момент? _____

РОЗДІЛ 3

Зв'язок між душею та тілом не є матеріальним; душа не входить у тіло, не залишає його й не займає фізичного простору. Її зв'язок із тілом подібний до зв'язку

світла із дзеркалом, у якому воно відбивається. Світло, яке видно в дзеркалі, не перебуває всередині нього. Так само й душа не перебуває всередині тіла. Як зазначає Абдул-Баха,

«...наділена розумом душа, або людський дух, не існує в цьому тілі невіддільно, тобто, іншими словами, вона не входить у нього, адже невіддільність і входження є характеристиками тіл, а наділена розумом душа вища за це. Вона, насамперед, ніколи не входила в це тіло, щоб, коли вона полишить його, їй знадобився інший притулок. Ні, зв'язок духу з тілом такий самий, що й зв'язок цієї лампи із дзеркалом. Якщо дзеркало відполіроване і його поверхня бездоганна, світло лампи з'явиться в ньому, а якщо дзеркало потріскалось та вкрите пилом, то світло не проявиться»⁴.

1. Заповніть пропуски в наведених нижче реченнях.

- а) Наділена розумом душа, або _____, не існує в тілі невіддільно, тобто, іншими словами, вона не _____.
- б) _____, або дух людини, не входить у тіло, адже невіддільність і входження є характеристиками _____, а наділена розумом душа _____.
- в) Душа ніколи не _____ так, щоб коли вона полишить його, _____.
- г) Зв'язок духу з тілом такий самий, що й _____.
- д) Якщо дзеркало відполіроване і його поверхня бездоганна, _____ з'явиться в ньому.
- е) Якщо дзеркало потріскалося та вкрите пилом, _____.

2. З огляду на те, що ми вивчали досі, визначте, чи є ці твердження істинними.

- _____ Душа не належить до фізичного світу.
- _____ Душа перебуває в тілі.
- _____ Тіло — володар душі.
- _____ Душа безсмертна.
- _____ Життя людини починається тоді, коли душа сполучається з ембріоном.
- _____ Життя починається тоді, коли людина народжується на світ.
- _____ Матеріальне існування людини триває після смерті.
- _____ Життя складається з того, що відбувається з нами щодня.

3. Скористайтесь образом світла та дзеркала, щоб описати взаємозв'язок душі й тіла: _____
_____
_____
_____

РОЗДІЛ 4

Між душею й тілом встановлюється особливий зв'язок, і разом вони утворюють людську істоту. Цей зв'язок триває лише протягом земного життя. Коли він переривається, і тіло, і душа повертаються до своїх джерел: тіло — у світ пороху, а душа — у духовні світи Бога, де вона продовжує розвиватися. Абдул-Баха говорить:

«Людський дух має початок, але не кінець: він існує вічно»⁵.

В одній зі Своїх промов Він роз'яснює:

«Дух не потребує тіла, але тілу потрібен дух, інакше воно не може жити. Душа може жити без тіла, але тіло без душі помирає»⁶.

А Хранитель пояснює:

«Щодо людської душі: згідно з Ученнями Бахаї, душа людини зароджується, коли формується зародок, і продовжує розвиватися та проходити нескінченну кількість етапів існування після відокремлення від тіла. Отже, її розвиток нескінченний»⁷.

1. Дайте відповіді на запитання, зважаючи на вищенаведені цитати.
- а) Чи потрібна тілу душа? _____
  - б) Чи потрібне душі тіло? _____
  - в) Що стається зі зв'язком між тілом і душею, коли ми помираємо? _____
_____
  - г) Що відбувається з душею після смерті? _____
  - д) Як довго триває розвиток душі? _____
  - е) Коли закінчується життя? _____
_____
2. Які з наведених далі тверджень узгоджуються з тим, що ми вивчали в попередніх розділах?

- _____ Смерть — це покарання.
- _____ Зв'язок між тілом і душою триває лише протягом земного життя.
- _____ Тіло здатне розвиватися вічно.
- _____ Душа розвиватиметься вічно.
- _____ Смерть — це кінець життя.
- _____ Буде судний день, коли наші тіла повстануть із мертвих.
- _____ Після смерті душа має більше свободи, ніж мала доти.
- _____ Зі смертю життя закінчується.
- _____ Нам слід боятися смерті.
- _____ Їжа, одяг, відпочинок і розваги необхідні для душі.
- _____ Душа втомлюється, коли тіло вичерпує її енергію.
- _____ Хвороба або слабкість тіла не впливають на душу.
- _____ Людина й після смерті матиме фізичні потреби.

РОЗДІЛ 5

Ми дізналися, що душа не займає фізичного простору та не підкоряється законам природи, які поширюються на матеріальні об'єкти. Душа чинить вплив у світі через тіло, але воно не є єдиним інструментом, за допомогою якого душа може виявляти свою силу. Бахаулла проголошує:

«Істинно кажу Я: душа людини є вищою за будь-який рух уперед і назад. Вона перебуває в спокої, та все ж ширяє у височині; вона рухається, та все ж є нерухомою»⁸.

А Абдул-Баха говорить нам:

«Знайте, що існує два види впливу та сприйняття духу людського, тобто духу людському притаманні два способи дії та розуміння. Один спосіб — діяти та сприймати за допомогою інструментів і органів тіла. Так, за допомогою очей він бачить, за допомогою вух — чує, за допомогою язика — розмовляє. [...]

Інший спосіб впливу й дії духу не вимагає цих тілесних засобів і органів»⁹.

1. Заповніть пропуски в наведених нижче реченнях.
  - а) Душа людини є вищою за будь-який _____ і _____.
  - б) Вона перебуває в _____, та все ж _____.

в) Вона _____, та все ж _____.

2. Опишіть два способи, у які душа сприймає світ і впливає на нього: _____

---

3. Наведіть приклади того, як душа виявляє свій вплив і діє без використання тілесних засобів: _____

РОЗДІЛ 6

Тепер, у світлі того, про що йшлося в попередніх розділах, прочитайте цей уривок із Писань Бахаулли.

«Знай, що душа людини піднесена понад усіма немощами тіла або розуму та не залежить від них. Причиною того, що хворий виявляє ознаки слабкості, є перешкоди, що постають між його душею та тілом, адже власне душі жодні недуги тіла не зачіпають. Подумай про світло лампи. Якийсь зовнішній предмет може перекрити її сяйво, але саме світло й далі сяє з тією самою силою. Подібно до цього будь-яка недуга, що вразила тіло людини, є перешкодою, яка заважає душі проявити притаманні їй могутність і міць. Коли ж душа залишить тіло, вона проявить таку силу й матиме такий вплив, з якими не зрівняється жодна сила на землі. Кожна чиста, кожна праведна й освячена душа буде наділена величезною міццю та звеселиться безмежною радістю»¹⁰.

1. Поясніть своїми словами, чому душа лишається вільною від впливу немощів тіла й розуму та що стане очевидним після того, як вона відокремиться від тіла.

---

2. Чи збережемо ми свою особистість після смерті фізичного тіла? _____

РОЗДІЛ 7

Бахаулла говорить нам:

«А тепер щодо твого запитання про душу людини та її життя після смерті. Знай же істину, що душа після відокремлення від тіла розвиватиметься доти, аж поки не постане в Божій присутності, у такому положенні та стані, на які не вплинуть ні круговерті епох і століть, ні зміни й випадковості цього світу. Вона існуватиме стільки ж, скільки триватиме Царство Бога, Його владарювання, Його панування та міць. Душа виявлятиме знамення Божі та Його якості й розкриватиме Його ніжну ласку та щедрість»¹¹.

1. Як довго душа розвиватиметься після фізичної смерті? _____
_____
2. У якому стані душа продовжить свою вічну подорож до Божої присутності?
_____
_____
_____
3. Які якості й ознаки виявлятиме душа в цьому стані? _____
_____
_____
4. З огляду на те, що ми вивчали досі, визначте, чи є істинними наведені нижче твердження.

_____ Царство Боже триватиме вічно.

_____ Душа має здатність виявляти якості Бога.

_____ Молитви, які ми промовляємо за померлих, не впливають на розвиток їхніх душ.

_____ Існування душі ніколи не припиняється.

РОЗДІЛ 8

Бахаулла проголошує:

«Знай, що кожне чутливе вухо, збережене чистим і непорочним, мусить повсякчас і звідусіль дослухатися до голосу, що промовляє такі святі слова: “Воістину, ми від Бога й до Нього повернемось”. Таїнства тілесної смерті людини та її повернення не розголошувалися й досі лишаються непрочитаними. [...]

Смерть підносить кожному переконаному вірянину келих, який є власне життям. Вона дарує втіху і є вісником радості. У ній дар життя вічного.

Що ж до тих, хто скуштував плід земного існування людини, що є визнанням єдиного Бога істинного, хай звеличується Його слава, — їхнє майбутнє життя таке, що Ми не спроможні його описати. Це відомо одному Богові, Господу всіх світів»¹².

«О Сину Вишнього! Я зробив смерть вісником радості для тебе. Навіщо ти сумуєш? Я світло сотворив, аби воно осяяло тебе. Чому ж ти закриваєшся від нього?»¹³

1. Які з наведених нижче тверджень є істинними, а які — хибними?

_____ Душа людини походить від Бога й до Нього повернеться.

_____ Лише Богу відомо все про життя після смерті.

_____ Для переконаного вірянина смерть є життям.

_____ Смерть приносить радість.

_____ Таємниці смерті відомі всім.

_____ Ми маємо цінувати дари життя, але й не боятися смерті, оскільки вона є вісником радості.

_____ Нам неважливо знати про життя після смерті.

2. Тепер, зважаючи на те, що ми вивчали в попередніх розділах, напишіть кілька речень про життя, смерть, тіло й душу.

РОЗДІЛ 9

Абдул-Баха пояснює:

«На початку свого життя людина перебувала у світі материнського лона, де вона розвивала здатність і готовність до переходу в цей світ. Здібності, необхідні для цього світу, вона набувала у світі тому. У цьому світі їй потрібні очі; вона отримала їх у світі материнського лона. У цьому світі їй потрібні вуха; вона отримала їх там. Усі здібності, потрібні їй у цьому світі, вона набула у світі лона. У тому світі людина підготувалася до цього світу, а коли ввійшла в нього, то побачила, що має всі необхідні здібності та що отримала частини тіла й органи, необхідні для цього життя, у тому світі. З цього випливає, що в цьому світі людина теж повинна готуватися до світу наступного. Те, що їй знадобиться у світі Царства, вона повинна здобути й підготувати тут. Так само, як людина отримала у світі материнського лона здібності, необхідні для цього світу, так і в цьому світі вона має набути все, що знадобиться їй у світі Царства, тобто всіх небесних якостей»¹⁴.

1. Які з наведених нижче тверджень є істинними, а які хибними?

- Усі здібності, потрібні для цього світу, людина набуває у світі материнського лона.
- Немає потреби готуватися до життя в наступному світі.
- Те, що знадобиться у світі Царства, ми повинні здобути тут.
- Мета цього життя — набути здібностей, необхідних для життя в наступному світі.
- Справжнє життя починається, коли людина помирає та переходить у небесне Царство.
- Справжнє життя починається в цьому світі й триває після смерті матеріального тіла.

2. Назвіть кілька здібностей, які людина отримує у світі материнського лона:

---

3. Назвіть кілька здібностей, яких ми маємо набути тут для життя після смерті:

РОЗДІЛ 10

Бахаулла проголошує:

«Прямий обов'язок людини в цей День — здобути ту частку з потоку благодаті, що проливає Бог для неї. А тому хай ніхто не зважає, великим чи малим є вмістилище. Частка одних може рівнятися пригорщі, інших — повній чаші, а ще інших — навіть цілому глечичку»¹⁵.

1. Дайте відповіді на запитання з огляду на наведену вище цитату.

а) Яким є обов'язок кожної людини в цей День? _____

б) Назвіть декілька благословень, які ви отримали від Бога. _____

в) Чого стосується слово «вмістилище» в цій цитаті? _____

г) Чому не слід зважати, «великою чи малою» є здібність, якою нас обдаровано? _____

д) Назвіть кілька речей, що заважають нам отримати нашу частку Божої благодаті: _____

---

2. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

- _____ Під тим, наскільки «великою чи малою» є наша здібність, мається на увазі, наскільки ми розумні.
- _____ Аби служити Господу, нам потрібно забути наші слабкості й цілковито довіритися Йому.
- _____ Якщо в цьому світі ми не розвинемо здібності, якими Бог наділив нас, наші душі будуть слабкими, коли ми досягнемо наступного світу.

РОЗДІЛ 11

Бахаулла говорить:

«Ти питаєш Мене про природу душі. Знай, воістину, що душа — це знамення Боже, небесна коштовність, істинну сутність якої не змогли осягнути найученіші з людей і чию тасмницю ніколи не може й сподіватися розгадати навіть найгостріший розум. Вона першою з усього суцього проголошує досконалість свого Творця, першою розпізнає Його славу, припадає до Його істини та схиляється в благоговінні перед Ним»¹⁶.

1. Заповніть пропуски в наведених нижче реченнях:
  - а) Душа — це _____ Боже.
  - б) Душа — це _____, _____ якої не змогли осягнути найученіші з людей і чию _____ ніколи не зможе _____ навіть найгостріший розум.
  - в) Душа _____ проголошує _____.
  - г) Душа першою _____ Божу славу.
  - д) Душа першою _____ до Божої істини.
  - е) Душа першою _____ у благоговінні перед Богом.

2. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

_____ «Розгадати» означає «з'ясувати».

_____ Серед усього суцього першим розпізнає Бога людський розум.

_____ «Гострий» означає «проникливий».

_____ Вчена людина розуміє тасмницю душі.

_____ Лише великі філософи можуть проголошувати досконалість Бога.

_____ Немає потреби міркувати про сутність душі, оскільки ми ніколи не зможемо її збагнути.

РОЗДІЛ 12

Бахаулла проголошує:

«Ви немов птах, що ширяє в неосяжності небес, широко простерши свої могутні крила та в цілковитій і радісній упевненості, аж поки, змушений вдовольнити свій голод, жагливо не повернеться долу — до води й глини земної — і, заплутавшись у тенетах власного жадання, уже не спроможеться знову злетіти в покинуту ним височінь. Безсилий скинути тягар, що гне долу його забруднені крила, птах той, доти житель небес, змушений нині шукати притулку серед тліну. А тому, о слуги Мої, не оскверняйте крил своїх тліном свавілля та марних пристрастей і не заплямовуйте їх порохом заздрощів і ненависті, аби ніщо не завадило вашому ширянню в небесах Моїх божественних знань»¹⁷.

1. Закінчіть наведені нижче речення.
  - а) Птах, описаний Бахауллою в цьому уривку, — це _____.
  - б) Цей птах є мешканцем _____.
  - в) Якщо його крила забруднені, птах мусить шукати дім на _____.

2. Тепер дайте відповідь на такі запитання.
  - а) Як «крила» душі стають «забрудненими»? _____
_____
  - б) Наведіть приклади декількох тягарів, які, наче «вода й глина земна» гнуть долу крила душі: _____
_____
  - в) Назвіть кілька речей, які можуть завадити нам кружляти в небесах божественних знань: _____
_____
  - г) Чому душа може проміняти свій небесний дім на тлін цього світу? _____
_____

3. Визначте, які з наведених нижче тверджень є істинними.

- _____ Мирські прив'язаності перешкоджають нашому духовному розвитку.
- _____ Наше свавілля та марні пристрасті заважають нам злетіти назад — у небеса божественних знань.
- _____ Заздрість і ненависть є природними рисами людини та не обтяжують душу.
- _____ Ми можемо звільнитися від тягарів, які заважають нам злетіти в неосяжність небес, якщо зречемося прив'язаності до мирського.
- _____ Дім душі — у цьому світі.

РОЗДІЛ 13

Бахаулла говорить:

«Створивши світ цей і все, що в ньому живе й рухається, вирішив Він безпосереднім виявом Своєї необмеженої й владичної Волі наділити людину винятковою особливістю та здатністю пізнавати Його й любити Його, здатністю, яку слід уважати рушійним поштовхом і головною метою, що покладена в основу всього творіння. [...] Потаємну сутність усякої істоти осяяв Він світлом одного зі Своїх імен і зробив її уособленням слави однієї зі Своїх якостей. Але на людському естві Він зосередив блиск усіх Своїх імен та якостей і зробив його дзеркалом Своєї Сутності. З усіх створінь лише людина сподобилась такої великої милості, такої вічної щедрості»¹⁸.

1. Заповніть пропуски.
  - а) Бог наділив людину винятковою особливістю та здатністю _____
_____.
  - б) Потаємну сутність _____ істоти осяяв Він світлом _____ і зробив її уособленням слави _____.
  - в) На людському естві Він зосередив блиск _____ і зробив його дзеркалом _____.

2. Тепер дайте відповідь на такі запитання.
  - а) Чи можете ви назвати деякі з властивостей Бога? _____
_____
_____

б) Чи можете ви назвати деякі з властивостей Бога, які може віддзеркалити людська душа? _____

_____

в) Як ці властивості можуть проявлятися? _____

_____

г) Якою особливою милістю вшанована людина? _____

_____

3. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

_____ Людина не відрізняється від решти істот.

_____ Здатність пізнавати й любити Бога є рушійним поштовхом і первинною метою, що покладені в основу всього творіння.

_____ Сутність усякої істоти дістає одну з якостей Бога.

_____ Душа людини може відображати всі якості Бога.

РОЗДІЛ 14

Бахаулла говорить нам:

«Однак ці сили, якими Денне Світило Божественної щедрості й Джерело небесного водійства обдарували істинну сутність людини, приховано перебувають у ній, як полум'я приховане у свічці, а промені світла потенційно присутні в лампі. Мирські пристрасті можуть затьмарити сяяння цих сил, так само, як сонячне світло не видно за порохом і тліном, що вкривають дзеркало. Ані свічка, ані лампа не здатні засвітитися самі собою; дзеркало також ніколи не зможе саме звільнитися від тліну. Зрозумілим та очевидним є те, що, доки не запалений вогонь, лампа ніколи не загориться, а якщо поверхню дзеркала не очистити від тліну, воно ніколи не зможе показати образ сонця чи відбити його світло та славу»¹⁹.

1. Що означає фраза «приховано перебуває»? _____

_____

2. Назвіть декілька здібностей, що приховано перебувають у душі людини: _____

_____

_____

3. Який потенціал має лампа? _____
4. Який потенціал має дзеркало? _____
5. Що ви маєте зробити з лампою, аби вона дала світло? _____
_____
6. Що ви маєте зробити із дзеркалом, щоб у ньому могло відбитися світло? _____
_____
7. Чи можуть лампа і дзеркало самі виявити свої потенційні можливості? _____
8. Як можна співвіднести ці два приклади зі станом людської душі? _____
_____
_____
9. Хто може допомогти душі людини виявити свій потенціал? _____
_____

РОЗДІЛ 15

Бахаулла говорить:

«Двері пізнання Предвічного завжди були й завжди будуть зачинені перед людьми. Розумінню жодної людини ніколи не дістатися Його святого двору. Проте, на знак Своєї милості та як доказ Своєї ніжної турботи, явив Він людям Денні Зорі Свого божественного водійства, Символи Своєї божественної єдності й визначив, що пізнання цих священних Істот тотожне пізнанню Його Самого. Хто визнає їх, той визнав Бога. Хто дослухається до їхнього заклику, той дослухався до Гласу Божого, і хто засвідчує істину їхнього Одкровення, той засвідчив істину Самого Бога. Хто одвертається од них, той одвернувся від Бога, а хто не вірує в них, той не увірував у Бога. Кожен із них — то Шлях Божий, який поєднує цей світ із вишніми чертогами, і Стяг Його Істини — для кожного в царствах землі та неба. Вони є Богоявленнями серед людей, свідченнями Його Істини й знаками Його слави»²⁰.

1. Дайте відповіді на запитання, зважаючи на вищенаведені цитати.
  - а) Чи є для нас можливим пізнати Бога безпосередньо? _____

- б) Як же тоді ми можемо пізнати Бога? _____
_____
- в) Чи можете ви назвати деякі Денні Зорі божественного водійства? _____
_____
- г) До Чийого Гласу дослухались ті, хто дослухався до Богоявлень? _____
_____
- д) Від Кого ми відвертаємося, коли нехтуємо закликком Богоявлень? _____

2. Доповніть наведені нижче речення.

- а) Двері пізнання Прадавнього завжди були й завжди будуть _____
_____.
- б) Розумінню жодної людини ніколи не дістатися _____
_____.
- в) Бог надіслав Свої Богоявлення на знак Своєї _____ та як доказ Своєї
_____.
- г) Пізнання Богоявлень тотожне _____.
- д) Хто впізнав Їх, той _____.
- е) Хто дослухається до Їхнього заклику, той _____
_____.
- ж) Кожен із Них є Божим Шляхом, який _____
_____
_____.

3. Які з наведених нижче тверджень є істинними?

- _____ Ми можемо духовно зростати завдяки самим лише нашим зусиллям.
- _____ Бог наділив нас розумом, і цього досить для того, щоби розвиватися.
- _____ Ми розвиватимемося духовно, якщо визнаємо Богоявлення, і нам не потрібно докладати інших зусиль.
- _____ Ми розвиватимемося духовно, якщо визнаємо Богоявлення та докладатимемо зусиль для того, щоб жити відповідно до Його вчення.
- _____ Ми можемо пізнати Бога безпосередньо.
- _____ Людина може стати такою ж, як Бог.

_____ Бог піднесений вище за людське розуміння.

_____ Коли ми дослухаємося до слів Божого, ми дослухаємося до Гласу Божого.

РОЗДІЛ 16

Бахаулла проголошує:

«Пророки й Посланці Бога явлені з єдиною метою — скерувати людство на пряму Стезю Істини. Головне призначення Їхнього одкровення — просвітити всіх людей, щоби в годину смерті вони могли піднятися в бездоганній чистоті, святості та цілковитому зреченні до престолу Найвищого»²¹.

А в іншому уривку Він говорить:

«Людина — найвищий Талісман. Через брак належної освіти вона, однак, позбавлена того, що властиве їй від природи. Слово, яке вийшло з уст Божих, покликало її до буття; інше слово спонукало її розпізнати Джерело своєї просвіти; ще одне слово затвердило її положення та долю. Величний мовить: уважайте людину за родовище, багате на безцінні самоцвіти. Лише освіта може спонукати його виявити свої скарби й дати змогу людству отримати від них користь. Якби хтось із людей осмислив відкриті у Священних Писаннях, що надіслані з небес святої Волі Божої, він би охоче визнав, що задум їхній у тому, щоб усі люди вважалися єдиною душею, аби відтиск зі словами “Царство буде Божим” закарбувався на кожному серці й світло Божественної щедрості, благодаті та милосердя огорнуло все людство»²².

1. З якою метою явлені Пророки й Посланці Бога? _____
_____
_____
2. Яке головне призначення Їхнього одкровення? _____
_____
_____
3. Що означає слово «талісман»? _____
_____
4. Яким є наслідок браку належної освіти? _____
_____

5. Що може зробити належна освіта? _____
 _____
 _____
6. Що є Джерелом нашої освіти? _____
7. Якою є наша доля? _____
 _____
8. Назвіть деякі скарби, що їх може виявити освіта: _____
 _____
9. Що ми охоче визнаємо, коли замислюємося над Святими Писаннями? _____
 _____
 _____
 _____

РОЗДІЛ 17

Бахаулла говорить:

«А ще ти питав Мене про стан душі після її відокремлення від тіла. Тож знай воістину, що коли душа людини ходила шляхами Бога, вона, без сумніву, повернеться й буде долучена до слави Коханого. Праведністю Бога присягаюсь! Досягне вона такого стану, якого не зобразити жодному перу, не описати жодними устами. Душа, що залишилася відданою Справі Божій та непохитно дотримувалася Його Стезі, після вознесіння набуде такої сили, що всі світи, створені Всемогутнім, отримають благо через неї»²³.

1. Заповніть пропуски в наведених нижче реченнях.
  - а) Якщо душа ходила шляхами Бога, вона, без сумніву, _____
 _____.
  - б) Вона досягне такого стану, якого _____
 _____.
  - в) _____, що залишилася _____ та непохитно
 _____, після _____
 набуде такої _____, що всі світи, _____,
 _____ благо _____.

РОЗДІЛ 18

Бахаулла говорить нам:

«Блаженна та душа, яка в час відокремлення від тіла є очищеною від марних уявлень народів світу. Така душа живе й просувається згідно з Волею свого Творця та вступає до всевишнього Раю. Диви Небесні, мешканки найпіднесеніших осель, кружлятимуть навколо неї, а Пророки Божі та Його обранці шукатимуть її товариства. Душа та вільно спілкуватиметься з ними й повідає їм, що довелося витерпіти їй на стезі Бога, Господа всіх світів»²⁴.

«Йому належить прощати грішного й не ставитися зневажливо до його низького положення, бо ніхто не знає, яким буде його власний кінець. Скільки разів грішник у смертну годину осягав саму суть віри й, осушивши келих безсмертя, здіймався в політ до Вишнього Сонму! І скільки разів побожний вірянин у мить вознесіння душі своєї змінювався так, що ввергався в пекельний вогонь!»²⁵

1. У якому стані має перебувати наша душа в момент відокремлення від тіла? _____
_____
2. Назвіть кілька прикладів марних уявлень: _____
_____
_____
3. У якому стані душа, очищена від марних уявлень, живе й просувається після смерті? _____
_____
_____
4. Хто буде супутниками такої душі? _____
_____
5. Чи зможе така душа спілкуватися з Пророками Божими та Його обранцями? _____
_____
6. Чи знаємо ми задалегідь, як і коли скінчиться наше земне життя? _____

7. Що ми можемо зробити зараз, щоб досягти призначеного нам вічного життя?

РОЗДІЛ 19

Абдул-Баха пояснює:

«Оскільки дух людини має життя вічне після того, як скине матеріальну оболонку, він, як і все суще, поза всяким сумнівом, здатен розвиватися; тому людина може молитися за поступ і прощення душі померлого або за те, щоб їй були дані божественні милість, щедроти й милосердя. Саме тому молитви Бахаулли містять прохання про прощення та помилування Боже тих, хто піднісся в наступний світ. Крім того, як у цьому світі люди потребують Бога, так само вони потребують Його й у наступному. Створіння завжди мають цю потребу, а Бог абсолютно не залежить від них — як у цьому світі, так і в прийдешньому»²⁶.

Чому ми маємо молитися за душі померлих?

РОЗДІЛ 20

Абдул-Баха пише:

«Коли душа людини злетить із цієї минущої купини праху та здійметься у світ Божий, тоді впадуть завіси й проявиться реальність, і все, що було досі невідомим, стане явним, і стануть збагненими приховані істини.

Поміркуйте: істота у світі материнського лона була глухою, маючи вуха, сліпою, маючи очі, та німою, маючи вуста; вона була позбавлена будь-яких можливостей до сприйняття. Але щойно вона вийшла з того світу темряви в цей світ світла, її очі побачили, її вуха почули, її вуста заговорили. Так само, щойно вона покvapиться з цього смертного місця в Царство Боже, вона народиться в дусі; тоді око її сприйняття відкриється, вуха її душі

почує, а всі істини, про які вона раніше не мала гадки, стануть простими й очевидними»²⁷.

1. Заповніть пропуски.

а) Коли душа людини залишає цей світ, то:

- завіси _____,
- реальність _____,
- усе, що було досі невідомим, _____,
- а приховані істини _____.

б) У світі _____ ми були _____, _____ й _____.

в) Коли ми народилися в цей світ, наші очі _____, наші вуха _____, а наші вуста _____.

г) Так само, коли ми перейдемо в Царство Боже, ми _____ в _____.

д) Тоді око нашого _____, вухо нашої _____, а всі _____, про які ми раніше не мали гадки, стануть _____ й _____.

2. Визначте, чи є істинними наведені нижче твердження.

_____ Коли ми перебуваємо у світі материнського лона, ми знаємо про цей світ.

_____ Наше становище після смерті — це істина, яку в цьому житті приховано від нас.

_____ Після смерті перед нами відкриються цілком нові горизонти.

_____ Після смерті ми повернемося в цей світ, щоб народитися знову.

РОЗДІЛ 21

Бахаулла говорить:

«А тепер щодо твого запитання про те, чи знатимуть і надалі людські душі одна про одну після того, як відокремляться від тіла. Знай же, що душі людей Баха, які зійшли на Багрянний Ковчег і утвердилися на ньому, будуть тісно поєднані й близько спілкуватимуться одна з одною та будуть

пов'язані так тісно у своїх життях, прагненнях, намірах і зусиллях, що стануть наче єдина душа. Вони дійсно з тих, хто добре обізнаний, проникий і наділений розумінням. Так визначено Тим, Хто все відає, Всемудрим.

Люди Баха, що населяють Божий Ковчег, усі й кожен, добре обізнані зі станом і положенням одне одного та пов'язані узами близькості й братерства. Однак це положення залежить від їхньої віри та поведінки. Ті, що досягли однакового рівня й положення, цілком усвідомлюють здібності, вдачу, досягнення й достоїнства одне одного. Ті ж, що стоять нижче, не здатні до кінця досягнути положення або оцінити достоїнства тих, хто вищий від них за положенням. Кожен отримає свою частку від Господа твого. Блаженний той, хто звернув своє обличчя до Бога та неухильно ходив шляхами Його любові, доки його душа не поринула до Бога, Верховного Господа всіх, Можновладного, Того, Хто незмінно прощає, Всемилосердного»²⁸.

1. Чи впізнаємо ми в наступному світі людей, яких знали в цьому світі? _____
2. Наскільки близьким буде зв'язок між душами в наступному світі? _____
_____
3. Від чого залежатимуть відмінності між душами та їхні особливості в наступному світі? _____
_____
4. Чи буде хтось позбавлений Божої благодаті? _____

РОЗДІЛ 22

Бахаулла закликає нас:

«О слуги Мої! Не сумуйте, якщо в ці дні на цьому земному рівні Богом визначено та явлено те, що суперечить вашим сподіванням, бо дні блаженної радості й неземної насолоди, без сумніву, чекають на вас. Світи, святі й духовно величні, відкриються вашим очам. У цьому світі й у світі прийдешньому Він призначив вам скуштувати їхніх благ, причаститися їхніх радощів та отримати частку їхньої життєдайної благодаті. Усі й кожне з них ви, безсумнівно, здобудете»²⁹.

1. Визначте, які з наведених нижче тверджень є істинними.

_____ Ми маємо бути сповнені смутку, якщо щось відбувається не так, як ми того хочемо.

_____ Усе — і добре, і погане — визначено Богом.

- _____ Нас усіх чекають дні блаженної радості.
- _____ Ми неодмінно побачимо святі й духовно величні світи.
- _____ Наша доля — скуштувати благ святих і духовно величних світів — як у цьому житті, так і в житті прийдешньому.

2. Чому нам не слід сумувати, коли щось відбувається всупереч нашим бажанням?

---

3. Що Бахаулла обіцяє нам у цьому уривку? _____

РОЗДІЛ 23

У цій частині ви розмірковували над сенсом людського життя. Ви багато дізналися про сутність душі, мету життя в цьому світі, обов'язок розвивати духовні якості, а також про дану нам обітницю вічного життя, прекрасного та сповненого радості. У другій частині цієї книги ми говорили про подвійну мету — дбати про власний духовний та інтелектуальний розвиток і водночас сприяти трансформації суспільства. Зараз ви маєте нагоду повернутися до цієї концепції й подумати про те, наскільки важливо приділяти увагу обом аспектам цієї мети у світлі тих осяянь щодо розвитку душі, яких ви набули. Вашим роздумам може сприяти обговорення наведених нижче тем у вашій групі.

1. *Розвиток духовних якостей.*
2. *Дотримання Божих законів.*
3. *Наш внесок у добробут людського роду.*
4. *Просування вперед шляхом служіння.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. From a talk given on 10 November 1911, published in *Paris Talks: Addresses Given by 'Abdu'l-Bahá in 1911* [Паризькі бесіди. Промови, виголошені Абдул-Баха в 1911 році]. № 29.12 — 29.13. — Wilmette: Bahá'í Publishing, 2006; 2016 printing. — С. 109.
2. From a letter dated 1 April 1946 written on behalf of Shoghi Effendi, published in *Lights of Guidance: A Bahá'í Reference File* [Провідні вогні: Довідкові матеріали бахаї]. № 1820. — New Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1988; 2010 printing. — С. 537.
3. З листа від 28 липня 2016 року, написаного від імені Всесвітнього Дому Справедливості.
4. 'Abdu'l-Bahá, in *Some Answered Questions* [Відповіді на деякі запитання]. № 66.3. — Wilmette: Bahá'í Publishing, 2014; 2016 printing. — С. 352–53.
5. Там же. № 38.5. — С. 220.
6. From a talk given by 'Abdu'l-Bahá on 9 November 1911, published in *Paris Talks* [Паризькі бесіди]. № 28.16. — С. 104.
7. From a letter dated 31 December 1937 written on behalf of Shoghi Effendi, published in *Lights of Guidance* [Провідні вогні]. № 680. — С. 204.
8. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. LXXXII, абз. 8. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983; 2017 printing. — С. 183.
9. 'Abdu'l-Bahá, in *Some Answered Questions* [Відповіді на деякі запитання]. № 61.1 — 61.2. — С. 334.
10. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. LXXX, абз. 2. — С. 174.
11. Там же. LXXXI, абз. 1. — С. 176.
12. Там же. CLXV, абз. 1–3. — С. 391–392.
13. Bahá'u'lláh, *The Hidden Words* [Потаємні Слова]. З арабської. № 32. — Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2003; 2012 printing. — С. 11.
14. From a talk given on 6 July 1912, published in *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* [Звіщення всесвітнього миру //Промови, проголошені Абдул-Баха під час відвідування Ним Сполучених Штатів і Канади в 1912 році: авторизований переклад]. — Wilmette: Bahá'í Publishing, 2012. — С. 315–316.

15. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. V, абз. 4. — С. 8.
16. Там же. LXXXII, абз. 1. — С. 179–180.
17. Там же. CLIII, абз. 6. — С. 370–371.
18. Там же. XXVII, абз. 2. — С. 72–73.
19. Там же. XXVII, абз. 3. — С. 73.
20. Там же. XXI, абз. 1. — С. 54–55.
21. Там . LXXXI, абз. 1. — С. 177.
22. Там же. CXXXII, абз. 1. — С. 293–294.
23. Там же. LXXXII, абз. 7. — С. 182.
24. Там же. LXXXI, абз. 1. — С. 176–177.
25. Там же. CXXV, абз. 3. — С. 300–301.
26. ‘Abdu’l-Baha, in *Some Answered Questions* [Відповіді на деякі запитання]. № 62.3. — С. 340–341.
27. *Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá* [Вибране з Писань Абдул-Баха]. № 149.3 — 149.4. — Wilmette: Baha’i Publishing, 2010; 2015 printing). — С. 246–247.
28. *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* [Крупини з Писань Бахаулли]. LXXXVI, абз. 1–2. — С. 192–193.
29. Там же. CLIII, абз. 9. — С. 373.